

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Семенових Ольги Станіславівни на тему «Кримінальна відповідальність за нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 08 ПРАВО за спеціальністю 081 ПРАВО

На засіданні кафедри права за участі: голови засідання – д.ю.н., професора Павликівського В. І.; в.о. ректора О.М. Литвинова, професора О.О. Житного, доцента М.І. Фіалки, доцента А.О. Гордеюк, доцента С.Ф. Гуцу, доцента Г.Ю. Каніщева, доцента С.Ю. Лукашевич, доцента О.О. Савчук, ст. досл. В.Р. Остропілець, доцента С.Г. Певко, доцента Перепелиці С.І., професора А.Х. Степанюка, доцента А.М. Стебелева, доцента Н.А. Федосенко, професора Н.Є. Філіпенко, професора І.Р. Шинкаренко, ст. викл. І.Ю. Тур, зав. аспірантурою В.Б. Селевко, старшого лаборанта Т.М. Лазаревої. (серед присутніх фахівців ХАІ – 5 д.ю.н. та 9 к.ю.н. в галузі 08 Право), відбулася публічна презентація дисертаційної роботи Семенових Ольги Станіславівни на тему «Кримінальна відповідальність за нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням».

На підставі обговорення змісту презентації дисертаційної роботи, ухвалено висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації (результати голосування – одноголосно).

1. Актуальність теми дослідження. Бюджетна система України є однією із найбільш важливих сфер життєдіяльності людини, що потребує забезпечення охорони нормами кримінального законодавства України як від потенційно можливих кримінальних загроз, так і від вже вчинених протиправних посягань. З огляду на це, в Особливій частині Кримінального кодексу України визначено, що різні форми нецільового використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень є кримінальним правопорушенням, та встановлено, що прояви цього протиправного посягання неминуче обумовлюють настання кримінальної відповідальності та інших засобів кримінально-правового характеру (ст. 210 КК України). Суспільна небезпечність, визначених у диспозиціях ч. 1 і 2 ст. 210 КК України протиправних посягань, полягає в тому, що внаслідок вчинення таких діянь безпідставно знижується рівень фінансування суспільних потреб. Як наслідок не забезпечуються на належному рівні бюджетне фінансування обороноздатності, внутрішньої та екологічної безпеки, охорони здоров'я, освіти, культури тощо .

Протягом останніх років за наявною статистичною інформацією застосування кримінальної відповідальності за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 210 КК України, не вражають своєю чисельністю порівняно з іншими кримінальними правопорушеннями у сфері господарської діяльності. Однак, це ні в якому разі не свідчать про те, що передбачена ст. 210 КК України кримінально-правова норма, не є дієвою. Але, вочевидь, на результативність практичної реалізації законодавчих приписів ст. 210 КК України не можуть не впливати випадки, коли притягнення особи до кримінальної відповідальності за вчинення цього протиправного посягання пов'язано з окремими комплікаціями, виникаючими під час кваліфікації та індивідуалізації кримінально-правового впливу.

Додаткової актуальності теми додає і той факт, що згідно з Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» від 22.11.2018 р., кримінальна відповідальність та/або інші засоби кримінально-правового характеру за сучасним КК України можуть бути кримінально-правовими наслідками вчиненого кримінального правопорушення, тобто не лише злочину, але й кримінального проступку. З огляду на це, доречно звернути увагу на те, що розмір передбаченого в санкції ч. 1 ст. 210 КК України основного покарання у вигляді штрафу (від однієї до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян), за відсутності покарання у вигляді позбавлення волі, не дозволяє з огляду на фактичний (реальний) ступінь суспільної небезпечності цього посягання зробити правильний висновок щодо його приналежності до категорії кримінального проступку, а не злочину. У зв'язку з цим, дослідження кримінальної відповідальності за порушення кримінально-правової заборони, передбаченої ст. 210 КК України, набуває нової актуальності.

Нарешті, сьогодні вітчизняне кримінальне законодавство стоїть на порозі суттєвих змін, і не лише з огляду на вищенаведений закон України. Йдеться, зокрема, про розробку нового Кримінального кодексу України, що не може не торкнутися і законодавчої регламентації кримінальної відповідальності за нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням, але в іншому відмінному від уже визначеному в чинному КК України варіанті.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Отримані автором результати дисертації використовувались при виконанні науково-дослідних робіт на кафедрі права Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» і були відображені в акті впровадження.

3. Наукова новизна отриманих результатів.

1. Встановлені та дослідженні підстави та умови криміналізації суспільно небезпечних діянь, передбачених ст. 210 КК України. Водночас доведено, що розмір передбаченого в санкції ч. 1 ст. 210 КК України основного покарання у

вигляді штрафу, за відсутності покарання у виді позбавлення волі, не дозволяє зробити правильний висновок щодо приналежності цього посягання до категорії кримінального проступку. Натомість аналіз приписів ч. 2 ст. 14 КК України, засвідчує, що з огляду на суспільну небезпечність це посягання є кримінальним проступком, а не злочином;

2. Заслужують на увагу пропозиції щодо реформування санкції ч. 1 ст. 210 КК України, зокрема такого різновиду основного покарання як виправні роботи, оскільки його застосування унеможлиблюється судом з огляду на основного можливого суб'єкта кримінального правопорушення, передбаченого ст. 210 КК України, – службової особи;

3. Обґрунтовано іманентний вплив предмета протиправного посягання, передбаченого ст. 210 КК України, на констатацію і розуміння суспільно небезпечних наслідків у вигляді істотної шкоди, що неминуче настають в результаті його вчинення. Доведено, що предмет цього кримінального правопорушення, як обов'язкова ознака об'єкта кримінально-правової охорони, є тим чітко вираженим диференційованим чинником, що дозволяє констатувати наявність істотної шкоди як суспільно небезпечного наслідку цього кримінального правопорушення, що є ознакою його об'єктивної сторони;

4. Запропоновано змістовну характеристику суспільно небезпечних наслідків вчиненого кримінального правопорушення, передбаченого ст. 210 КК України, як нематеріальної шкоди у вигляді порушення збалансованості бюджетної системи у вигляді безпідставного зниження рівня фінансування та здійснення програм і заходів, що реалізуються за рахунок бюджетних коштів, та констатується нецільовим використанням бюджетних коштів у великих або особливо великих розмірах (ч. 1 ст. 210 КК України – від ста до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; ч. 2 ст. 210 КК України – від трьох тисяч і більше неоподатковуваних мінімумів доходів громадян).

4. Теоретичне та практичне значення результатів роботи.

Висновки та результати дослідження мають значення для кримінально-правової науки й практики, оскільки можуть бути використані:

- у науково-дослідній сфері – для подальшого дослідження питань, пов'язаних із застосування кримінальної відповідальності за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 210 КК України;

- у нормотворчій діяльності – для уточнення та вдосконалення окремих норм кримінального законодавства України;

- у правозастосовній діяльності – для вдосконалення практики застосування кримінальної відповідальності та інших засобів кримінально-правового характеру за нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням;

- в освітньому процесі – під час підготовки навчально-методичних матеріалів для проведення занять з дисциплін «Кримінальне право».

5. Апробація/використання результатів дисертації.

Результати досліджень автора обговорювались на наступних конференціях:

1. Семенових О. С. До питання про безпосередній об'єкт кримінального правопорушення, передбаченого ст. 210 КК України. Актуальні проблеми приватного та публічного права : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції присвяченої 94-річчю з дня народження члена-кореспондента НАПрН України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча науки України, доктора юридичних наук, професора Процевського О.І. (31 березня 2023 року). Харків, 2023. С. 502–505.

2. Семенових О. С. Деякі міркування з приводу системи засобів кримінально-правового реагування на випадки вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 210 КК України. Український дослідницький простір в умовах війни: адаптація й перезавантаження технічних і юридичних наук: збірник матеріалів доповідей учасників міжнародної науково-практичної конференції. (Харків-Рига, 31 травня 2022 р.). Харків, 2022. С. 190–192.

3. Семенових О. С. Кримінальна відповідальність за нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням: поняття, форми та види. Злочинність і протидія їй в умовах війни: глобальний, регіональний та національний виміри : зб. тез доп. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 12 квіт. 2023 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; Кримінол. асоц. України ; Наук. парк «Наука та безпека». Вінниця : ХНУВС, 2023. С. 204–206.

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

1. Ihor Shynkarenko, Vasyl Zakharov, Iryna Shynkarenko, Oleksandra Zakharova, and Olha Semenovykh. Legal and Conceptual Aspects of Securing Space Activity Entities-Facilities in Ukraine. *Integrated Computer Technologies in Mechanical Engineering - 2021 Synergetic Engineering*. P. 720–735.

6. Дотримання принципів академічної доброчесності

Дисертація Семенових Ольги Станіславівни є оригінальною роботою, яка виконана самостійно і не містить елементів фальсифікації, компіляції, фабрикації, плагіату та запозичень. Робота направлена на перевірку щодо виявлення текстових запозичень плагіату та інших порушень академічної доброчесності.

7. Перелік публікацій за темою дисертації із зазначенням особистого внеску здобувача.

1. Семенових О. С. Обґрунтованість кримінальної відповідальності за нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищення. *Juris Europensis Scientia : науковий журнал*. 2023. Випуск 5. С. 79–85. DOI <https://doi.org/10.32782/chern.v5.2023.16> .

2. Семенових О. С. Кримінальна відповідальність як засіб державного реагування на вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 210

КК України: загальнотеоретичний аспект. *Juris Europensis Scientia : науковий журнал*. 2023. Випуск 1. С. 129–135. DOI <https://doi.org/10.32782/chern.v1.2023.25>.

3. Семенових О. С. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення, передбаченого ст. 210 КК України, та ознаки складу, що її характеризують: теоретико-прикладний аспект. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2023. №. 3 (30). С. 247–258. DOI <https://doi.org/10.32631/vca.2023.1.22>.

8. Висновок наукового керівника

Виконання індивідуального навчального плану, індивідуального плану наукової роботи, досягнення результатів навчання за відповідною освітньо-науковою програмою та написання дисертації Семенових Ольгою Станіславівною – вважаю успішним. Дисертаційна робота є результатом самостійного дослідження, завершеною науковою працею, яка містить наукову новизну. Вона виконана на належному науковому рівні та відповідає встановленим вимогам до дисертацій докторів філософії, і може бути рекомендована до захисту, а її автор Семенових Ольга Станіславівна, до присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право.

Вважаємо, що дисертаційна робота Семенових Ольги Станіславівни «Кримінальна відповідальність за нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44). Відтак, може бути представлена до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді для присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право.

Головуючий на засіданні кафедри
Права
Національного аерокосмічного університету
ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»,
доктор юридичних наук, професор

20.02.2024 р.

Віталій ПАВЛИКІВСЬКИЙ